

opowiem
ci
mamo

SKĄD SIĘ BIERZE

MIOD

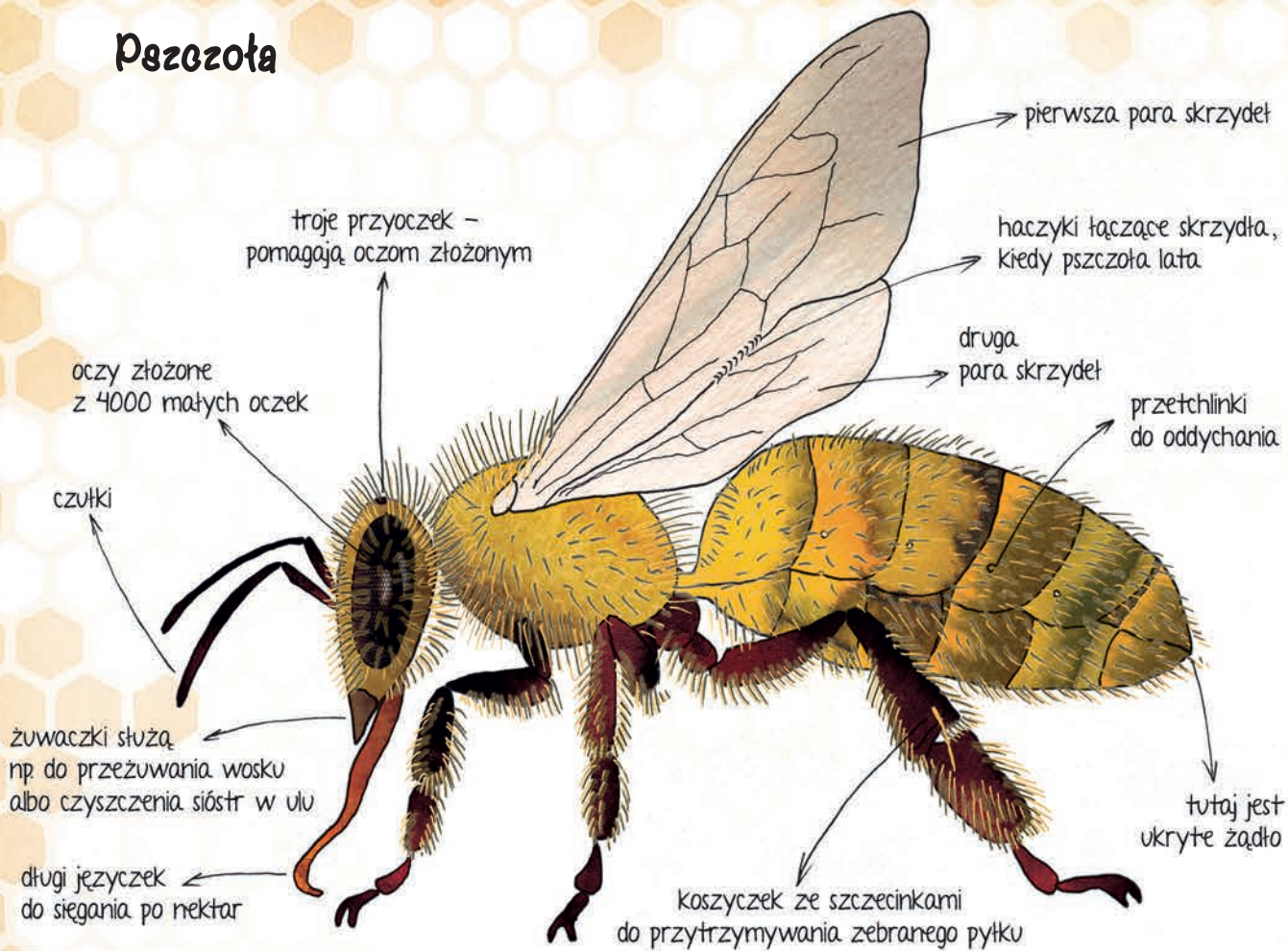
Wiosna wybuchła puchatymi baziami wierzby. Zrobiło się ciepło i pszczoły, które zjadły już prawie wszystko, co zgromadziły w plastrach miodu na zimę, postanowiły opuścić ul. Teraz wraz z trzmielami zbierają pyłek i nektar z pierwszych wiosennych kwiatów. Nie tylko pszczoły się obudziły. Motyle latolistek cytrynek i modraszek wieszozek (wieszozek, bo „zwiastuje” wiosnę) też próbują wierzbowych kwiatków.

za pszczołami latała Katarzyna Bajerowicz
do rysunków wiersze napisał Marcin Brykczyński

NASZA KSIĘGARNIA

Pszczola

Skąd się bierze miód?

Rośliny zakwitają, bo chcą się rozmnażać. By się to udało, muszą wymieniać się pyłkami, ale przecież nie mogą swobodnie spacerować! Potrzebują pomocy i wtedy zjawiają się pszczoły zwabione zapachem i słodkim nektarem.

Pszczoty zbieraczki lecą do wskazanych przez zwiadowcę kwiatów po nektar. Podczas jednej wyprawy pszczoła odwiedza 50-100 kwiatów. Abyśmy mogli uzyskać 1 kilogram miodu, owady muszą odwiedzić około 4 milionów kwiatów. Następnie przenoszą nektar do ula i przekazują pszczołom ulowym, które składują go w komórkach plastra. Ale to nie koniec. Pszczoły przenoszą nektar z jednych komórek do drugich, mieszają z enzymami zawartymi w ślinie i odparowują wodę. Kiedy miód jest już gotowy, zbierają wosk spomiędzy segmentów odwłoka i budują pokrywkę na każdą wypełnioną komórkę - to zasklep, który chroni miód przed wilgocią i brudem.

Potem przychodzi czas miodobrania: pszczelarz wyjmie z ula plastry z dojrzałym miodem, zeskrobuje z nich woskowe pokrywki i odwirowuje miód w specjalnej wirówce (miodarce). Miód ścieka przez sita, na których zostają zanieczyszczenia i resztki wosku. Później pszczelarz rozlewa go do słoików. Teraz możesz już poprosić o miód do śniadania. Smacznego!

Oczy pszczoły są niezwykle - składają się z 4000 malutkich oczek! Dzięki temu może ona dostrzec nawet najdrobniejsze zmiany w otoczeniu.

Pszczola czuje smak nie tylko językiem (spójrz na rysunek wyżej - widzisz, jaki jest długi?), lecz także... nogami. (Dlatego gdy siada na kwiecie, od razu wie, jaki on ma smak!

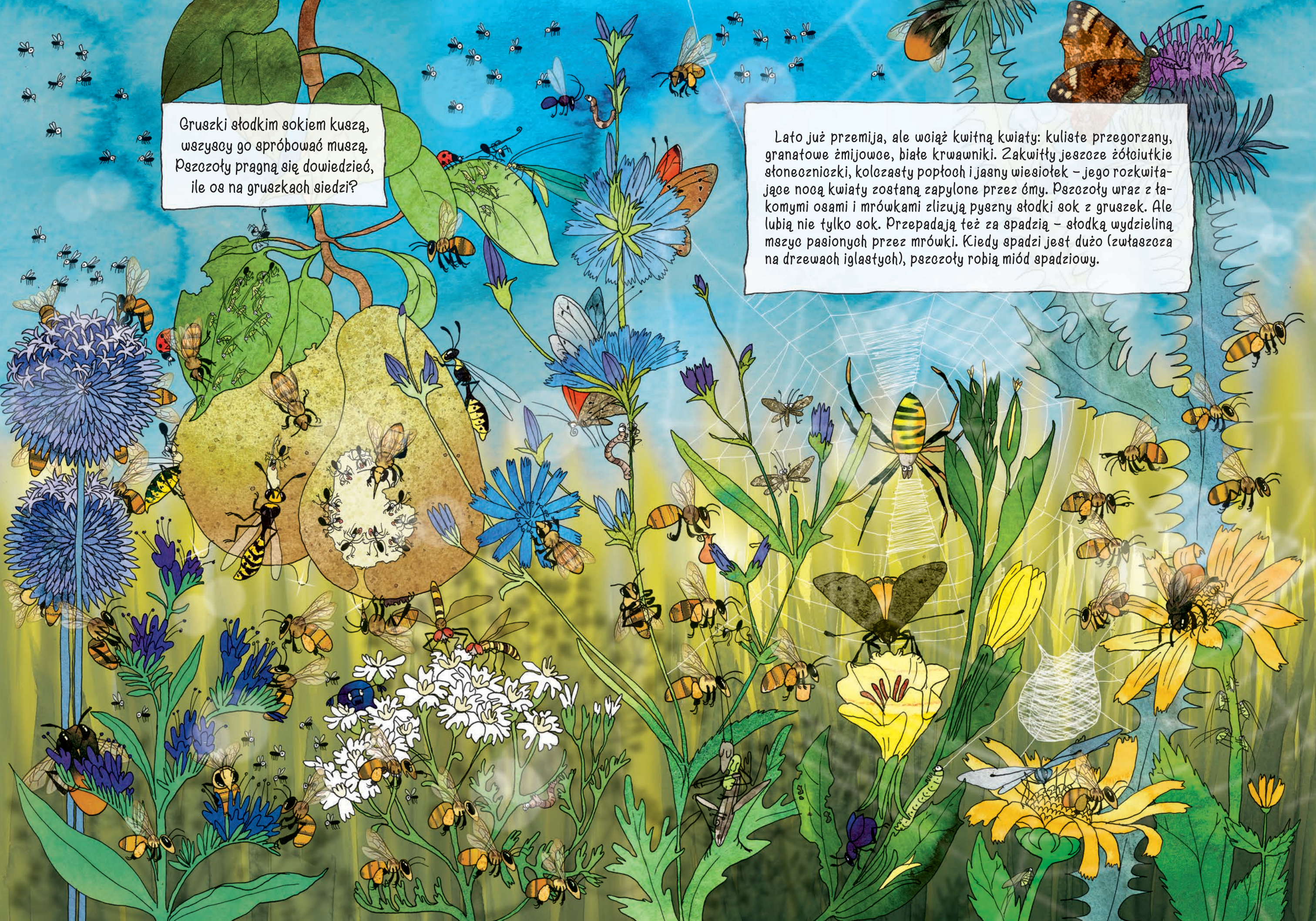
Odnóża wyposażone w grzebyczki służą także do zbierania pyłku, który oblepia pszczołę futerko. Owad wtedy się czesze i zebrane w ten sposób grudki umieszcza w koszyczku na tylnej parze odnóży. Takie kuleczki nazywamy obnóżami.

Widzisz na rysunku antenki na głowie pszczoły? Służą do dotykania, smakowania i wachania, a węch tych owadów jest bardzo czuły. Nikt tak jak pszczoły nie potrafi czuć kwiatów.

Na koniec coś, co jest umieszczone na końcu... pszczoły: żądło. Pszczoła używa go niechętnie (bo po użądleniu umiera) i tylko wtedy, gdy czuje, że jej rodzina jest naprawdę zagrożona (np. gdy ktoś kręci się w pobliżu jej domu). Na łące lub w ogrodzie, kiedy pszczoły pracują, możesz je obserwować bez strachu - nie są agresywne. Dlatego nie machaj rękami, kiedy przelatują obok: możesz niechcący trafić owada, który będzie się bronić, a wtedy może użyć żądła.

Gruszki słodkim sokiem kuszą,
wszyscy go spróbować muszą.
Pszczoły pragną się dowiedzieć,
ile os na gruszkach siedzi?

Latem już przemija, ale wciąż kwitną kwiaty: kuliste przegorzany, granatowe żmijowce, białe krwawniki. Zakwitły jeszcze żółciutki słoneczniczki, kołczasty popłoch i jasny wiesiołek – jego rozkwitające nocą kwiaty zostaną zapylone przez ómy. Pszczoły wraz z łakomymi osami i mrówkami zlizują pyszny słodki sok z gruszek. Ale lubią nie tylko sok. Przepadają też za spadzią – słodką wydzieliną mszyc pasionych przez mrówki. Kiedy spadzi jest dużo (zwłaszcza na drzewach iglastych), pszczoły robią miód spadziowy.

Na łące i w ogrodzie kwitnie już coraz mniej kwiatów. Owady odwiedzają jeszcze ostatnie ognistozłote dzielniki, żółto-brązowe rudbekie, czerwone jeżówki i biały nostrzyk. Pszczelarz po raz ostatni zabrał miód z ula i teraz karmi swoje podopieczne słodkim cukrowym syropem. Dzięki temu pszczoły bezpiecznie przetrwają zimę. Są na nią już przygotowane, ale chociaż jest coraz chłodniej, wygrzewają się w słońcu, kiedy tylko mogą.

Opadają płatki kwiatom,
znak, że już się kończy lato.
Idzie jesień w pełnej krasie;
kto wciąż gra na kontrabasie?